

Pracovní list

Předmět: Přírodopis

Ročník: 8

Opakování vzdělávacího celku: Člověk – funkce kůže

Rozhodni o správnosti tvrzení

Ve škáře je uložena vrstva cukru, která slouží jako zásobárna energie.

Nesprávně, ve škáře není cukr

V pokožce je uloženo barvivo melanin.

Správně

Kožní maz promašťuje kůži a chrání ji před vysycháním.

Správně

Akné může vznikat zvýšenou aktivitou potních žláz.

Nesprávně – mazových žláz

V kůži se vytváří vlivem slunečního záření vitamín A.

Nesprávně – vitamín D

Pokožka je vrstva, která je silně prokrvená.

Nesprávně, cévy jsou ve škáře

Věda zkoumající otisky prstů se nazývá artroskopie.

Nesprávně - daktyloskopie

Sluneční záření může způsobit vznik rakoviny kůže.

Správně

Po přečtení textu o tetování zodpověz otázky za textem

Zdroj obrázku - <https://www.stoplusjednicka.cz/sites/default/files/obrazky/2020/01/maori-tattoo-art.jpg>

V pátrání po nejranějších kořenech a známkách trvalého zdobení kůže lze zajít až do doby 5000 př.n.l., kdy žil ledový muž Ötzi, jehož mumifikované tělo bylo nalezeno v ledovci. Ten měl velké množství teček a čárek okolo kloubů na rukou a nohou. Má se za to, že jeho tetování měla sloužit proti artróze a jiným kloubním onemocněním. Dávny tatér vytvořil celkem 61 „značek“ z lineárních čar a křížků, a to tak, že řezné rány zaplnil směsí uhlíků a bylin. Značky se nacházejí v místech, kde pravěkého muže zřejmě trápily chronické bolesti, takže je nejspíš měly magickým působením mírnit. S čistě estetickou záležitostí,

jakou je tetování dnes, tak mělo pramálo společného.

Pravdou však je, že tetování nejprve bylo používáno při náboženských rituálech a bylo projevem jisté tradice každého kmenu. Jedna z prvních tetování vyspělých starověkých kultur byla objevena u Egyptanů. Řekové je používali jako komunikaci mezi špióny, již se tak mohli navzájem identifikovat a zjistit své postavení v žebříčku. Římané naopak trvale značili zločince a otroky. Lidé ze západní Asie tetováním prokazovali své společenské postavení. Tetované dívky tak dávaly na vědomí, že jsou vdané. Odtud se tetování dostalo až do Japonska, kde se vyvinulo v náboženský a obřadní rituál. Z Polynésie se zas rozšířilo až na Nový Zéland, kde nejznámější a dodnes používané tetování tváře Maorů je zvané Moko.

V západním světě, konkrétně v Evropě, se Britové nechávali tetovat při ceremoniích a Dánové si do kůže nechávali zvěčnit erby svých rodů. Ke znovuobjevení tetování na západě došlo v 17. století, kdy námořník Dampher ze svých cest do Londýna přivezl Polynésana známého jako "Pomalovaný princ", toho poté vystavoval veřejnosti a představil jako "atrakci". V Londýně vyvolal nadšení a již brzy si horní třída nechávala dělat malá tetování na diskrétních místech. Stalo se tak módním výstřelkem. Procedura byla velmi bolestivá, inkoust byl pod kůži vpravován jednotlivými vpichy jehlou. V dnešní době tetování prožívá jakési znovuzrození, je na něj pohlíženo jako na druh umění a pryč jsou doby, kdy bylo spojováno s cirkusem či vězením.

Tetování přináší i určitá rizika. Pokud nejsou dodržovány zásady sterility, může dojít při tetování k přenosu infekcí např. hepatitidy. Alergické reakce na tetovací inkoust a tetovací pigmenty jsou řídké, ale mohou přetrvávat i několik měsíců.

(Zdroj: Historie tetování [online]. [cit. 2009-08-27]. Dostupné z: <http://www.woodootattoo.cz/historie-tetovani.php>, upraveno)

S čím bylo spojováno první zdobení kůže lidí?

S náboženskými rituály

Bylo tetování ledového muže chápáno jako ozdoba?

Ne, jako ochrana před nemocí

Měl ledový muž potetovaný obličej?

Ne, ruce

Nechávali si erby svých rodů zvěčnit lidé z jižní Evropy?

Ne, lidé ze severu Evropy - Dánové

Žijí Maorové na Filipínách?

Ne, jsou z Nového Zélandu

Může dojít při tetování k přenosu infekce?

Ano, pokud nejsou dodržena pravidla sterility

<https://media.istockphoto.com/vectors/good-job-greeting-card-banner-vector-id1074246732>

Vypracovala: Mgr. Marcela Honzírková